

DÉVA ÉS VIDÉKE.

Társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi heti lap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
(helyben hához és vidékre postán küldve)
egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt
Egyes szám ára 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerktősi irodába Sándor Vidor nevére
ezimzendők.
Kéziratok — melyek vissza nem adatnak — aláírva és bérmertve küldendők be.
Előfizetések, pénzküldemények, hirdetések és nyilttéri közlemények a kiadóhivatalba
(Kroll és Társa könyvnyomdájába) küldendők.

Hirdetési díj: egy háromszor hasábozott garmond so
vagy ennek térmértékeért 4 kr.
Többszöri hirdetéseknel árkevelemény.
Nyilttér: soronként 15 kr.
Hirdetési és nyilttéri díjak előre fizetendők.

HETI KRONIKA.

— A közös hadügyminiszterium időközi vezetésével király ő felsége báró Merkl Rudolf tábornagyot s a közös hadügyminiszterium osztályfőnökét bizta meg.

— Az egyes katonai és polgári hatóságok közt az utóbbi időben az az eset adta elő magát, hogy az utóbbiak egymásután küldözgettek vissza a közös hadseregbeli katonai hatóságok német nyelvű átiratait, azzal az indoklással, hogy nem értik a német nyelvet. A belügyminiszter erre vonatkozólag rendeletet bocsátott ki, mely meghatározza a polgári hatóságoknak a katonai hatóságokkal való levelezések módozatait. A belügyminiszter e rendeletét most kritizálja az ellenzéki sajtó, mert némely esetekben a magyar hatóságok mégis kötelezettek a közös hadseregbeli parancsnokságok német nyelvű átiratait elfogadni.

— A takarmánykiviteléi tilalom, mivel az közgazdaságunkra nézve károsnak bizonyult s különben is az utóbbi időjárás a szűk takarmányra nézve kedvező volt, legközelebb vizsgálja fog vonatni.

— Pável nagyváradi gör. kath. püspök ellen súlyos vádakat tartalmazó röpiratot bocsátott ki Pituk Béla nyugalmazott gör. kath. lelkész, melynek példányait, mint híresztelik, a püspök összevásároltatta. A röpiratban Pável püspök alantas közegeihez intézett elolásható tendenciájú rendeletek kibocsátásával, valamint azzal vádoltatik, hogy a belényesi gimnasiunból nemzetellenes üzelmek s a magyar zászló megsértése miatt elmozdított tanárokat azzal jutalmazta meg, hogy jobb állásba helyezte őket. A kormány meghagyta a kir. ügyészségnek, hogy ne avatkozzék a dologba. A püspök titkára a röpirat szerzőjét elmezavarodottnak, a püspök ellen szórt vádakat pedig koholmányoknak nyilvánította. — Ujabbi hírek szerint mintegy négyezer főből álló néptömeg zajos oláhellenes tüntetést rendezett szerdán este s dühös szitkokkal illetve a püspököt, megostromolták a püspöki lakot, a seminariumot, a kánonok s több előkelő román házait, sőt a fel-

ingerült tömeg a gör. kath. székesegyházat sem kímélte meg, melynek ablakait hasonlóképp bezúzta, az ajtaját pedig nagy kövekkel s dorongokkal iparkodott betörni. A hajduk és rendőrség közül többen, köztök a főkapitány is, súlyos ütlegekben részesültek. A kirendelt katonaságnak csak nagy erőmegfeszítéssel sikerült gátat vetni a feldühödt tömeg kihágásainak. A tüntetés, melynek ismétlődésétől tartanak, késő éjfélig tartott. A püspök Biharfüreden időzik s kedélyek lecsillapodásáig alkalmasint nem is megy vissza Nagy-Váradra.

— Nagy szociálisták keltett Franciaországban Dupas rendőrségi titkár röpirata, melyben a köztársasági kormány ellen irányuló súlyos leleplezések foglaltatnak. Többek közt azt állítja Dupas, hogy a kormány csak szinleg bizta meg őt a Panama-botrány egyik hősének, Artonnak elfogatásával, titkon azonban éppen ellenkezőleg utasítást adott neki, hogy Arton elfogatását megakadályozza s szökését elősegítse. Azt mondják, hogy Dupast a monarchisták vásárolták meg a röpirat kibocsátására, hogy a választások küszöbén a köztársasági kormányra mért eme csapásával a monarchisták erősödését előmozdítsa.

— A szociálisták nemzetközi kongressust tartanak most Zürichben, melyen Európa majd minden államából és Amerikából több mint 700 küldött vett részt. Magyarországból a budapesti, pozsonyi és temesvári szociálisták képviselték magukat s ezeken kívül még 10 munkásegylet is menesztett küldötteket a congressusra. Franciaországból aránylag igen kevés számú szociálista küldött jelent meg, mivel ott erős akciókat akarnak kifejteni a közeli választások alkalmával. Az első napi gyűlésen zajos conflictus támadt a szociálisták és anarchisták közt, mely az utóbbiaknak a congressusról való kizárásával végződött. Eddig még semmi lényegesebb határozatokat nem hoztak. A congressusi bizottság impozáns tüntető menetet is rendezett Zürich utcáin, melyen több svájci katonatiszt is részt egyenruhában vett részt, noha ez csak polgári ruhában lett megengedve.

LEVELEZÉS.

Tek. szerkesztő úr!

Becsés lapjának 28-ik számában »Egy szomorú jelenség« cím alatt megjelent közleménye, mely valóban elszomorító, de igaz jelenségeket tár fel, azt hangsúlyozza hogy részesítsük hiveinket prédikáció alakjában erkölcsi oktatásban!

Erre vonatkozólag engedje meg, tek. szerkesztő ur, hogy a magam helyzetét tárjam fel s ezzel tisztázzuk a nézeteket.

Késébejött jelenség az, hogy a hívők templomlátogatása napról-napra lanyhább; épen a duhajkodó, kétes elem, mely leginkább rászorul az erkölcsi oktatásra, az marad távol a templomtól. S vajjon mivel ellensúlyozhatom ezt akkor, midőn erre a főzségi bírák legfőbb példát adnak az állam nevében; ekkor mennek ugyanis ki ügyes-bajos dolgok elintézésére, becsületek megejtésére stb. A templom így üres marad. Nézzük azonban a korcsmát! Ott van a nagyobb s hálásabb közönség. Kora reggeltől pohársengés, káromkodás, zaj s zivakodás tölti be azt. Sanctiálnálja ezt a zürzavart, felfordult állapotot a hivatalos dolgot befejezett falusi commissio megjelenése, belevegylése.

Ezt tessék az illető felsőbb hatóságnak beszüntetni; tessék a népet templomlátogatásra szorítani; szabjanak a káromkodásra némi pénzbüntetést, mely jótékony célra folyjon be, mint azt Bihar megye néhány községében is teszik, meg lesz annak kellő hatása s az én prédikációm sem lesz akkor »falra hányt borsó«. Ne legyen azonban ez is csak írott malaszt, mint az iskolalátogatásról szóló rendelkezés.

Ennyit az igazság érdekében és lelkeim megnyugtatására, a többire nézve aláírom az említett cikket sorait.

Egy g. kel. lelkész.

Készséggel közöljük a tisztelendő ur reflexióit, ambar azok korántsem döntenek meg a kérdéses cikket magvát képező amaz állítást, hogy t. i. gör. kel. lelkészeink — tisztelet a kivételeknek — nem igen szokták hiveiket elegendő erkölcsi oktatásban részesíteni. Erre nézve véleményeinket a következő számban mondjuk el.

„DÉVA ÉS VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Eső előtt köpönyeg.*)

Vagyis:

Jó volna egy kis eső, vagyis: jó volna, tisztelt szerkesztő úr, ha ebben a fene melegben megszánának bennünket az égiek s áldást osztó magasságukból legalább úgy 24-órán át holmi hűsítő cseppeket hullatnának az »örökkön kiránduló« nyaka közé. Az égi harmat elverné a port; nagyot nőne a kukoricza s megtelne az uszoda. A »nem uszodások« kénytelenek lennének uszodába s nem a szabad Cserna sáfrános levébe járni. Már-már elhatároztam, hogy

Én, Don Pedro Bajszoló,
Nagy hír-nevet hajszoló,
Felülök a Pegazusra
S egy pár szuszra
Elvágatok Parnassuszra.
Talan tá majd ott találok
»Akác—ius« jó barátom;
Ott várva már vén Priamus
Együtt lesz a »Trim-virátus«.

*) Lásd a »Hunyad« 31. számának tárczáját.

Viszek egy kis bajusz-pedrot
S orruk alatt a szőr-erdőt
(Vagyis inkább berkecskét,
Bajuszféle sertécskét),
Oltalmazd bár, jó istenem:
Úgy kikenem, úgy kifienem,
Hogy a mig csak élnék,
Olyasmit nem kének.
Mert az mégis plusquam
Lovagiatlanság,
Amit ők lantolnak
Duetben mostanság,
Prózában és versben,
Léven köztök verseny

nagy »Hunyad« hasábján, deli szerkesztő öröme, —
hogy t. i. a »Gyalári kiránduláson«
»Ott volt Déva színe-java,
Szépe, borsá, épe sava,
Csak a bonkák, lusták vének
Voltak, akik nem jövének.«

Dictum factum, hittem, hogy Akác(iosus) —
Priamussal a Parnasson találkozáván, mig egyfelől a
felsőbb hatalmaktól kiereszakolunk egy kis hűsítő égi
harmatot*) másfelől megdöngetem Akác(iosus)—Pri-

*) Azóta hullt már elég égi harmat!

Szerk.

mus uraimékat kétfelől, amért elég lovagiatlanul mérészek az itthon maradt szép hölgyek és egy napnál tovább látó férfiakat »bonkák—vének« s ki tudja még miféle, a gavallériát teljesen nélkülöző jelzőkkel illetni. No persze, ők azt hiszik, hogy ők találták föl Gyalárt Govásdiánál. (Columbus tojások)!... Pedig jól emlékszem, hogy öreg Svábi bátyámmal még gyermekkoromban rándultunk ki Gyalárra s már akkor is ott volt, a hol most (legalább gyár nélkül) s még mi sem voltunk a felfedezők! No persze, persze, mi nem ficzomodtunk ki annyira, hogy szép hölgyeinkkel egy ugyanazon napon Gyaláron vasat kóstoltassunk, Hunyadon majálisoztassunk s Déván reggelizzünk s vacsoráljunk is egyetlen nap alatt, mert mindezt egy szuszra kilovagoltatni kegyetlen lovagiatlanság. Egyébiránt a városunkban időző Brassai bácsi a »bonkák—lusták vének« kifejezésre azt a nyelvtani észrevételt »koczkáztatta« meg, hogy a magyar nyelvben nem ismer önálló »bonka« szót, hanem csak mint a »csonka« (persze nem a tanár Csonka) szó játszi fordulatát, melyet tehát csak ily értelemben kell vala használni. És ez megszületendő! Különbön essék egészségökre a kiránculás poétáinak a gyalári vas!

No, hanem szó, mi szó, tek. szerk. úr, annyi szent igaz, hogy az a Késedelmessy szerkesztő jó fo-

Ujdonságok.

— Brassai Sámuel öreg tudosunk látogatásával városunkat is megüsztelte. „Brassai bácsi-t” ugyanis nem tartóztatta vissza öreg kora, hogy egy „kis” körutrá ne induljon. Augusztus 10-én érkezett Szászvárosról Dévára, hol Koncz Gyula törvényszéki bírónál lakott s innen kirándulást tett Vajda-Hunyadra is, honnan visszatérvén, Aradra utazott, hogy körutját folytassa Csaba, Nagy-Várad, Nagy-Károly, Zilah és onnan vissza Kolozsvár felé. A jovialis öreg tudós tipikus alakja mindenütt lebilincselte a közönség figyelmét, a hol csak megjelent.

— Imhoff Mórt, a dévai zárda általánosan tisztelt és szeretett derék főnökét — mint sajnálattal értesülünk — Alvinczre helyezték át, helyébe pedig Rácz Pál fiatal földvári zardatanárt nevezte ki a budai káptalan. Meilinger Erasmus és Meilinger Emil páterek szintén elhelyeztetek Déváról; az előbbi Duna-Földvárra, utóbbi pedig Alvinczre, mindkettő vikáriusi minőségben, csupán Szabó S. maradt Déván, ki vikáriussá lett kinevezve.

— Zay Jenő m. kir. honvédszázados és nejét pótolhatlan veszteség érte. Két és fél éves kedves kis leánykájukat, Margitot, zsenge liliumként törte le a halál hideg szele s ragadta ki a ismerető család köréből. A kedves halottat f. hó 7-én helyezték örök nyugalomra a család barátjainak és ismerőseinek élénk részvétele mellett.

— A dévai polgári leányiskolához Réthi Margit és Szabó Ilona kisasszonyokat nevezte ki a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédtanítóknak.

— Meghívás. A hunyadmegyei 1848—49. honvédegyelet elnökének megbízása folytán tisztelettel felkérem az 1848—49-beli honvéd bajtársakat a f. évi augusztus hó 16-án délután 3 órakor Déván, az elnök ur lakásán tartandó honvédegyülésen megjelenve, abban résztvenni. Ezen gyűlés főtárgya a f. évi szeptember 2-án tartandó országos honvédegyülésre megbízottakat választani — Déván, 1893. augusztus 8-án. Buda Imre, honvédegyületi jegyző.

— Érdekes régiséget fedezett fel Téglás Gábor, a dévai főreáliskola tudós igazgatója, az aldunai Vaskapu-szabályozási munkálatok megtekintése alatt. Tudományos kutatásai közben egy táblára bukkant, mely alakjára nézve hasonlít a Trajanus és Tiberius római császárok által a vaskapui sziklába vésett táblához. A leleten meglehetősen tisztán olvasható Vespasian római császár neve. A tábla szövegének és eredetének tudományos megállapítása céljából megtétettek a szükséges intézkedések.

— A megyei tisztviselők körében nem kis örömet okozott ama körülmény, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a tisztviselők fizetésjavítására vonatkozó megyegyűlési határozatot s hogy az erre szükséges összeget már ki is utalványoztatta.

— Hangverseny a népkertben. Kónya Miklós székelyudvarhelyi jóhírű karmester és zenekarvezető, ki külföldön is több helyt megfordult s mindenütt elismerésben részesült művészi játékáért, átvette a Pista Dani zenekarának vezetését s az ujjonnan szervezett zenekarral hangversenyt ad ma, szombaton, a népkertben. Kónyát különben a dévai közönség is előnyösen ismeri.

— A magyar nyelv a szászvárosi közigazgatási hivatalokban. F. hó 4-én vette tárgyalás alá a szászvárosi képviselőtestület megyénk főispánjának, báró Szentkereszty Györgynek június havában Szászvároson tartott hivatalvizsgálatából kifolyó leiratát, melyben elrendeli, hogy a városi hivataloknál az árvaszéki és tanácsülési jegyzőkönyvek és ígatókönyvek jövőre az állam hivatalos nyelvén vezetessenek, s melyben egyúttal a tanácsülési jegyzőkönyvek magyar nyelven leendő vezetését is figyelmökbe ajánlja. A polgármester erre vonatkozó jelentését, hogy már el is rendelte a belkezelésnél a magyar nyelv használatát, a képviselőtestület tudomásul vette, s egyszersmind elhatározta, hogy a képviselőtestületi gyűlésekről vezetett jegyzőkönyvekbe minden tárgyat az illető referens anyanyelve szerint, a határozatot pedig először magyarul és azután az előadó anyanyelvén fogják bevezetni.

— Zeneestélyt rendeznek Petrosenyben f. hó 12-én Bruckner Fr. és Hüttner A. tanítók, Fuchs Oga és Valéria kisasszonyok közreműködésével. A programm eléggé szép és változatos.

— A felső zsilvi (lupenyi) kőszénbánya termelés rohamosan emelkedik, ugyannyira, hogy a bányatársulat nem győz eleget tenni a minden oldalról jövő megrendeléseknek. Ezzel szemben a petrosenyi kőszénbányák fogyasztóközönsége napról-napra apad, mi okból a társulat már csak félannyi munkáskezet foglalkoztat, mint ezelőtt, s a termelt kőszén is nagyobb részt a raktárba helyeztetik el, az éjjeli munkát pedig már be is szüntették. A petrosenyi bánya termelésének ily nagymérvű csappanása, a mi meglehetősen károsan érinti az ottani bányamunkások anyagi érdekeit, alólólag onnan van, hogy a lupenyi kőszénbánya sokkal olcsóbban szállítja a kőszén, mint a petrosenyi, minél fogva a vasutak is onnan szerzik be szükségleteiket. Ilyenformán most nem a munkások, hanem a közönség sztrájkol a petrosenyi bányatársulattal.

— Megugrott corpus delicti Grujelács község határában dolgozgatott családjával f. hó 7-én Dregoy Avram lui Tanaszie. Ugy delfelé valami rosz sejtjelem által ösztökélve, haza indult s ott kamaráját feltörve, bent pedig szomszédját, a bíróság s csendőrség előtt jól ismert Dregoy Aron lui Dumitru találta, a mint az eltulajdonított holmikat összerakosgatta utra készen. A károsult nem jött zavarba, hamar lefűlelte az értéktávolítokot, istranggal egy oszlophoz kötözte s lelkenedezve sietett az előjáróságot értesíteni az esetről, de ezalatt a tolvaj is, kényelmetlenek találva a helyzetét, a nála levő zsebkéssel felmetszve a kötelet, kezeket oldott s emlékül a kötelet is magával vitte. Az eset most a járásbírószágot foglalkoztatja.

— A rosz nyelvű fáma furcsa dolgot beszél. (Persze, fúvatlanul nem indul meg a szél!) Az elmúlt napokban, augusztus (?) havában, vén Adámvármegye Éva városában két csinos gavallér veszettül mulatott, s Bacchus nektárjától rózsás kedvet kapott. Szólt a muzsika; a poharak csengtek, s a mulató déndik víg kuplékat zengtek. Amde Feuerab'nd lett s a murinak vége... Mi most a teendő? — kérdések kérdése. »Hopp, meg van!« — szólt egyik — »szerenád adunk a két szép asszonynak, kiket úgy imádunk.« Pompás volt az eszme, mellőzve nem maradt: a »drámát« már húztak is egy ablak alatt, a mely nem sokára zajtalan kinyíllott s hő vágyak célpontja azon át kihajlott; néhány pillanatig kéz nyugodt a kézbe' (ennél több nem látszott a vastag sötétbe')... »No, most az enyéimhez!« — szólt a másik dandy, — s a karaván indult nachtmusikot adni a szép Anonimnek (kinek férje bár van, X. szive iránta mégis hévvel dobban). Végét húzták már a »Dráma... ferekének«, de ablakot nyitni mégsem sietének. »Óh, ha kinyujtaná bársonyos kis kezét, hogy lehelljem rája szívem lázas hevét!« És — óh, boldog egek! — egyszer csak kinyíllott az ablak s belülről egy léz mutatkozott (ezt a kis avancot Anonim ur tette, mire őt csintalan felesége kérte). Hő busserlt nyomni rá egy 1/2 perc műve vala, s aztán X. ur & Comp. boldogan ment haza. Hogy ez intermezzót feledés ne érje, arról gondoskodtak: Anonime s férje

— A koleragyanus betegűések Kolozsvárit és környékén mind veszélyesebb alakot öltének. Az ottani járványkórúzból aug. 4-étől 8-áig tíz embert temettek el. A Kolozsvárt uralgó járvány miatt, Torda város kapitányának Szvetenay báró hadtestparancsnokhoz sürgőnyileg intézett kérelmére, a Torda mellett tervezett hadgyakorlat is bizonytalan időre elhalasztatott.

gást tett, ha Priamus—Akáczi(iosus)t csukának, pontynak vagy akár kecsegének vesszük is. Mert a »Hunyad« lapos tárczája nagy mértékben kezd duzzadni, mióta ók valódi tintát kezdenek belepreczkelni kopoltyúikon át. — Legyen ön is szemesebb, szerkesztő ur, nehogy Déva vidékét elverje a jég, vagy kiégesse a sivar napsugár. Priamus—Akáczi(iosus) azt hirdetik, hogy minden betűjüket egy új fillérrel fizeti. Késedelmessy szerkesztő. Én ugyan nem hiszem, ámbar lehet. (No de küldjön ön is nekem legalább egy üveg echt pezsgőt, hogy jobban rugjon alattam a Pegazus!)

Apropo, szerkesztő úr! Hova lett Déva vidékéről az öreg Svábi és Jóska, a Kacsaringós?! Mi balsors fordult élükön!? A gonosz nyelvek azt suttogják, hogy Svábi bátyánk halálos betegen fekszik.

A »valódi« Svábi nagyon megsokalta, jogszerűen nevé a mért bitorolta, s amint öreg Svábi az utcákon jára, út vala jó nagyot a feje búbjára. Jogtalan jogos cím miatt utójára szegény öreg Svábi így hát pórul jára. Doctor Balog, Mailand s mutyiba Reichenberg gyógyítják a Svábit, a jó öreg embert: de fejet csóválnak s imigy konferálnak:

»Mért nem hagyott békét Déván az utcáknak!«

Igaz-e ez, szerkesztő úr? Tudassa a hirharangban. Sajnálám, ha így volna! — Hát alszik nálunk a királyi ügyész!? Hát az ember már az utcán sincs biztonságban!? Hát Déván tartották-e a nagy-szebeni gyűlést!? Nem is hiszem én ezt, mert én egyebet hallottam, a mint tegnap végig mentem az Iskola, azaz hogy »a hogy is híjják?«-utcán. Az egyik csizmadia málhaly-féléből igen értelmes hangon a következő ballada-félélt hallottam dalolni:

Véged van már véged, Déva és vidéked!...
Lehullt a koronád, oda van az éked!
Svábi hogy kiszálla, utcákat vizsgálta,
Akkor leve vége, az lett a halála.

Uj lányiskolát hogy vizsgálná serényen,
Tudós gondnokságot megrová keményen.
»Fala nagyon vastag s nyulik oly magasra,
Kálomista torony hogy alább maradna.«
Kicsi pap restelli, nem tudja kiáltni:
»A tornyot, a tornyot meg kell renoválni!«
(Uccu no azonnal jó tanár a Szinte
Rozoga templomra gyönyörű színt hinte,
Ha olyan lesz tornya, miként a papiron,
Szinte decretumát én magam megírom.)
De csak tovább duzzog a jó öreg Svábi:
»Déva építését nem lehet kiáltni!
Rosz a város háza, fücsös a megye háza
Kaszárnyától embert a hideg kirázza.
Hát milyen lesz még a lányok iskolája?
Ha készen lesz, mondok kádencziát rája.
Képezde-kerítés keressen védszentet,
Mert utca középre vet egyszer bukfenet.
Igazgató vessen magára keresztet,
Mert csillagot rug, ha a kert ráeresztet,
Oda lapúit öktön templomkerítéshez,
Tudom, dászkeleket hogy többé nem képez.
Képezdei torna nincs jó helyre tolva,
Lányok háta mögé mért van betuszkolva?
A Felszeg-utcába fákat mért ültetnek?
Hol lesz helye eztán a fás szekereknek?!

Mérnök László Iguác újdonat járdája
Polgármester által csúful le van járva
Sártól hatványra lép hölgyi sleppek súlya,
Tartani nem bírja a szép hölgyek újja.«
* * *
Imigy döbög Svábi. Igazgató hallja,
Képező haraggal bizony megsokálja.
»No csak állj meg, Svábi! Befűtök én neked!
Képezdének hagysz te tudom békességet!«
Hol virul saláta s petrezselyem alja:
Képezdei kertbe jó Svábit becsalja.

»Svábi úr! Kóstolja! Ez aztán az alma!
Halálos ágyán is ettől meg nem halna.«
Svábi harap bele, torkán akad fele:
»No most már doktorok bánjatok el velem!
Jó Svábi, ha egyszer újra talpra is állsz:
Utcákat te tudom többé nem dirigálsz.«

Ezt a szomorú balladát dalolta az a bizonyos politikus legény, s alighogy végzé, újra kezdé:

Kacsaringós Jóska
Mért menél Gyalárra?
Nem lett volna oly dráma a
Kirándulás ára!
Kurta-rövid észszel
Gyalárra kimentél,
Késedelmes szerkesztőnek
De kapóra mentél.
Becsalt az erdőbe,
Erdő sűrűjébe,
Ott kirántá gyilkos tollát
Mártva az epébe.«

—
»Kacsaringós Jóska
Ne gyújts te most dalra,
Állj ki velem, biesskás lovag,
Páros viadalra!«

—
Gyilkos fegyver csattog
Erdő sűrűjében,
Ott hever már Kacsaringós
Jóska a vérében,
* * *

No bizony, szerkesztő úr, ezek nagyon szomorú dolgok, ha így történtek; nagyon meg fogja érezni Déva és vidéke. A baj csak az, hogy tanuk nincsenek, a tettesek pedig hallgatnak mélyen, mint a sir.
A viszontlátásig!

Don Pedró Bajszoló.

— Van Isten! Somorja közelében, mint onnan írják, egy S. nevű mézárós arról ismeretes, hogy istentagadó. Sok baja volt már e miatt az ottani valóságos néppel. Annál meglepőbb, a mi ezzel az ateistával augusztus 5-én történt S. uram épen egy tehenet készült levágni, a mikor kitört a zivatar. A mézárós dühösen fordult a körülötte álló emberekhez és kérésével az ég felé mutatta, kiáltotta: »Hát van-e Isten? Nézzétek, mint lesz pocská a gabonánk! Nincs Isten, azt mondom!« E pillanatban lecsapott a villám s az istentagadót a földre sújtotta. Félóránál tovább feküdt így eszméletlenül, s a mióta félig-meddig magához tért, folyvást kiáltotta: »Van Isten, van Isten!«

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

Városunk rendőrkapitányi hivatala a következő figyelemreméltó felhívást intézte a város közönségéhez:

Felhívás

Déva város t. közönségéhez a cholera elleni óvintézkedések megfigyeléséről.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszternek valamennyi vármegyei törvényhatóságához érélyes és gyors végrehajtás végett intézett 58.605. számú körrendelete, valamint az ennek alapján kiadott 8813—893. alispáni körrendeletben körülírt intézkedések és a megyei fő-tisztai orvos által 1892-ik évben a járások és városok viszonyainak megfelelőleg kidolgozott javaslata pontos végrehajtása tárgyában felhívatik Déva város t. közönsége a következő óvintézkedések büntetés terhe alatti megtételére. 1. Minden háztulajdonos számára időben udvarát és az utcának háza felőli részét hetenként kétszer, szerdán és szombaton este separtesse ki s az ez által összegyűlt szemetet gyűjttesse csomókba melyet aztán udvarának személtartányába bevitteve időnként (az összegyűlt szemet mennyiségéhez mérten) a városi hatóság által meghatározott helyre hordassa ki. 2. Az egyes épületek udvarain összegyűjtött gané — kivéve a műtrágyát — a lehető legrövidebb idő alatt kihordatandók s azoknak helyei frissen oltott mésztéjjel (1 kilo oltatlan mészhöz aprándonként 4 kilo vizet adva és így a meszet megoldva, sűrű mésztéj kapunk) koronként fertőtlenítenendők. A trágyadombok körül összegyűlemeni szokott vizek és trágyalevek elenyésztetendők. 3. Az árnyékszék, peczegődrök tartalma hetenként kétszer megfelelő mésztéjjel fertőtlenítenessenek. 4. A mennyiben valakinek beltelken rossz vizet szolgáltató kut lenne, az a használatától elzárandó. 5. Miután a városon átfolyó vizek, patakok tisztántartására szintén a legnagyobb gond fordítandó, mindennemű szemetnek vagy szennyes folyadékknak a folyó- vagy patakokba való dobása, ürítése, valamint az azokbani kenderáztatás is szigoruan tiltatik. 6. A folyam mentén, vagy állóvíz mellett lakók figyelmeztetnek, hogy a folyók vagy tavak vizéből merített vizet előbb forralják fel, azután hűtsék le és csak az ilyen felforralt és lehűtött vízzel éljenek. 7. A folyók vagy patakok szabad lefolyásának megakadályozása, ugyintén az azokban történni szokott szennyes ruhamosás eltávolítását. 8. A kútak, valamint azok környéke kiválóan tisztán tartandók, az azok környékén netán létező vizek, pocsolnyák levezetendők, elenyésztetendők: Déva város rendőrkapitányi hivatala. 1893. július hó 25-én. Géber Károly, rendőrkapitány.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

»Melyik fürdőre menjünk? Milyen vízzel éljünk?«

Irták Gerlóczy Zsigmond és Hankó Vilmos. Szerzők e műben a magyar fürdőket és ásványos forrásokat valamint azok alkatrészét és hatását ismertetik, felsorolván egyszersmind amaz okokat, a miért oly bizonosan ajánlhatók. A mű tájékoztatást nyújt a legtöbb fürdő épületeiről, fekvéséről és környékéről s képeket is közöl. Ára 1 frt.

Színészet Vajda Hunyadon. Bekke Gyula vidéki magyar színtársulata, mely huzamos ideig Petrosenyben sikerrel működött, augusztus 10-én kezdette meg előadásait Vajda-Hunyadon, a Muresan-féle vendéglő dísztermében, Csíky Gergely »A nagymama« című jeles vígjátékával.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

Csirkés tyukokat rendszeren távol szoktak tartani a kertetől, attól félve, hogy kárt tesznek ezekben, holott ép e kizárás van ugy a csirkéknek, mint a kertnek határozott hátrányára. A csirkék ugyanis a zárt helyen nem fejlődnek oly szépen, mintha szabadban tartózkodnának, viszont a növényeket számos ellenségeiktől megszabadítják az azok közt fu károkozó csibék. A kik próbáltak fiatal csibéket a kertben nevelni, azok meggyőződhetnek ezen eljárás előnyös voltáról. Az anyát, hogy kaparása által kárt ne tehessen, elzárhatjuk az ut mellett egy kis reteszbe vagy borító kas alá, melybe a a kis csibék szabadon bejarchassanak, s melyeket a legjobb leforázott liszttel vagy főtt rostaaljjal etetni, s ezen kívül azok állati táplálékot is keresnek maguknak a kertben. A fiatal csibék sokkal kisebbek, semhogy az erősebb s kifejlett növényekben kárt tehetnének, de mégis számtalan rovar képesek elpusztítani. A csibék báran járkalhatnak az ugorka, bab borsó, dinnye

stb. közt, melyek leveleinek alsó oldaláról, a hol a rovarok rendszeren tartózkodni szoktak, ezeket könnyen lecsipdelhetik. Mennél jobban van trágyázva a kert, annál inkább elszaporodnak benne a rovarok s annál is inkább van szükségünk olyan szárnyasokra, melyek azokat üldözőbe veszik. Minthogy a kis csibék eleinte nem szeretnek anyuktól messzire távozni, czélszerű, hogy időközönként más-más helyen borítsuk le az anyatyukot, hogy így a körülte futkosó csibék azon környék növényzetét szabadítsák meg a férgektől. Midőn a csibék oly nagyra nőttek, hogy a növényekben kárt okozhatnának, könnyen át lehet őket valamely más szabad helyre tenni.

Rovarirtó szer. Főképpen a levéltetvek és hasonló irtására szolgáló szer. Lake H. szerint két oldatból állítható elő, melyekből az egyik a lógesztenye gyümölcsének kifőzéséből, míg ellenben a másika fenyőt gyantának sódaoldatban való feloldásából nyertetik. Mindkét folyadék összekevertetik és az illető növényre fecskendeztetik.

KÜLÖNFÉLÉK

A levegő megszilárdítása. Dewar tanár Londonban, a tud. társaságnak bejelentette, hogy sikerült neki a levegőt szilárd testként előállítani. Hideg által csepfolyóssá változtatni, ez már régebben sikerült neki, most magas hideg által tiszta, átlátszó, szilárd testet állított elő — a levegőből. E test pontos természetét még nincs teljesen megállapítva.

Az emberi testben 13 elem van, melyek közül 8 szilárd. Főalkatrésze a széneny. Egy 70 kgr. súlyu emberben 44 kgr. széneny van, mely rendes körülmények közt 28 köbméter területet foglalna el. Ugyanazon emberben van továbbá 7 kgr. kőeny, mely szabadon 80 köbmétert venne igénybe. A többi 3 gázalaku lény (1.72 kg), chlor (0.8 kgr.) és fluor (0.1 kgr.) A példakép felvett emberben van továbbá még 22 kgr. szén, 800 gr. phosphor, 100 gr. kén, 1750 gr. calcium, 80 gr. kalium, 70 gr. natrium, 50 gr. magnesium és 45 gr. vas. Látható, hogy az emberi testben nincs nemes érc és alkotó elemei mind közönségesek és olcsók.

— **A jobbhágyságot** Európában legelőször Sardiániában (1771) s azután Dániában törölték el (1800). Németországban 1807—1832 közt fokozatosan szűnt meg ez intézmény, a legtöbb országban, köztök nálunk is, 1848-ban. Legkésőbb törölték el Oroszországban (1863), bár ennek egyes részeiben már 1822-ben megkezdődött a felszabadulás.

— **A legk.sebbsz. föltaálók a világon.** Európában gyakran van alkalmunk még a gyermekkorban levő virtuózok zongora-, vagy egyéb hangszeren előadott művészi játékát csodálhatni. Amerikában viszont vannak gyermektechnikusok kik valóban csodálatos korai tehetséget árulnak el. Európában társokat nyertek az ily rendkívül tehetséggel megáldott gyermekifjak, Amerikában pedig ipari szabadalmat. Néhány évvel ezelőtt egy 12 éves nu nyert szabadalmat találmányára, újabb plané egy 6 éves gyerek. Donald Murray Morphy, St. Johnban, kapott patentet egy új gyermekjátékra New-Brunswick, Canada s az Egyesült-Államok területére.

CSARNOK.

Esménard du Mazet:
Egy párisi lorette regénye.

Fordította: Vidor.
(Folyt.)

Nemelykor, hirtelen, minden alap nélkül, az a gondolata támadt, hogy Berta bizonyosan ebben vagy amabban a házban lakik; ilyenkor aztán rögtön belépett abba, kérdések alá fogta a kapust s csak akkor volt kénytelen félbeszakítani a kihallgatást, midőn a cerberus, boszankodva a sok kérdés fölött, dühösen esapta be orra előtt az ablakot.

Majd ismét azt gondolá magában, hogy a nő divatárúkereskedésekben talán megszerezheti az őt annyira érdeklő adatokat.

Összejárta a Chossée d'Antin és környéke valamennyi illatszer-, keztü- női divatárú üzleteit, s hogy legyen némi joga kérdéseit megtenni, de hogy egyáltalán kilátása legyen sikeres eredményhez jutni, a különféle kereskedésekben egy halom keztüt, illatszert és egyéb apróságokat vásárolt össze; de csupán ez volt, a mit hazavihetett. Anyai keztüt és nyakendőt szerzett be fölfedezési útján, hogy egész életére el volt látva azokkal. Kérdéseire azonban senki sem tudott határozott feleletet adni.

— Oly sok szép leány van a negyedben; — mondogaták mindnyájan; — olyan sokat látunk naponta!

Lipót boszúsán hagyta ott őket, ostobaságnak nevezvén magában szerinte roppant együgyű feleleteiket.

Sehogy sem tudta megérteni, mikép lehet oly sok szép leány, holott az ő számára csupán egyetlenegy létezett!

A mint a kapúsoknál és kereskedőknél tett lépéseinek sikertelenségét belátni kényszerült, azt mondá magában, hogy kár is volt Bertát itten keresnie, a mikor sokkal könnyebben föltalálhatja őt a lóversenyeken, a boulognei erdőben, vagy bálokban, melyeket a demi-monde legelőkelőbb személyei oly nagy előszeretettel szoktak fölkeresni.

Átbarangolta tehát mind e gyűlhelyeit az életvidor s élvhajász fiatalságnak, de sem itt, sem máshol nem sikerült föltalálnia azt, kinek emléke most korlátlan hatalommal uralkodott gondolatai fölött.

Végre, belefáradva az örökös keresgélésbe, elhatározá, hogy otthon fog maradni.

Egy pillanatig azzal a gondolattal foglalkozott, hogy elhagyja Páris s visszatér családjá körébe, hol türelmetlenül vártak reá; még holmijait is összesomagolta; hanem ugyanazon pillanatban, melyben e mindenesetre józan elhatározását fogatosítani készült, elvesztette erélyének szilárdságát, s nehogy bevallani kényszerüljön önmagának gyöngeségét, el-útazását a következő hétre halasztotta. Egészen öntudatlanul folyamodott e fogáshoz, hogy elpalástolja erkölcsi erejének hiányát.

E közben képzelőtehetsége nem szűnt meg a leghamisabb s legnevetségesebb chimaerákkal táplálkozni, szerelme pedig napról-napra növekedett.

Hogy szenvedélyének újabb tápot nyújtson, kezébe esetet ragadott — melylyel meglehetősen tudott bánni — s pusztán emlékezetét híván segítségül, vászonra tette Berta szép fejét.

A mint az arezképet teljesen elkészítette, önmaga is elesodálkozott a feltűnő hasonlatosságon. E képet szemlélve, bárki azt hitte volna, hogy a maga valóságában áll előtte az ifjú hölgy, bájosan mosolyogva s ajkait mintegy beszédre nyitva. Lehetetlen lett volna egy hivatott festőnek is ily a megszólamlásig hű másolatot készíteni az arezkép élő eredetijéről.

A szerelem csodája volt ez!

Lipót az arezképet írásztala fölé függesztette, melynél azelőtt — midőn még rendelkezett annyi szellemi erélylyel, hogy gondolatait összeszedje — szorgalmasan dolgozgatott.

Most, miután a festészet nemtője már részesítette őt ama kegyében, melyért szerelmi bánatában hozzá folyamodott: hogy a vigasz néhány óráját szerezzé meg számára, — a költészet és a zene nemtőlhez fordult, hogy ezek ifjabb testvérüknek, a festészetnek jótékony művét folytassák. Egy románcot írt melyben — az ehhez megkívántató igazi költői tehetség hiányában — a szívében uralkodó érzelem gyöngéd melankóliában fejezte ki magát s mihelyt elkészült költeményével, — a mi különben nem sok időt vett igénybe, — dallamot is szerzett hozzá.

Nem volt Beethoven symphoniája a dallam, melyet remegő ujjai az ócska zongorából kiesáltak; egy tüzes és érzélgős dal volt az, gyöngéd és viharos egyidejűleg, épen mint ama szenvedély, melynek érzelmei e hangokban nyertek kifejezést.

Hallva e majd lágyan, majd erőteljesen hangzó dallamot, könnyen ki lehetett volna találni, hogy egy szerelemmel telt ifjú szívből fakadt.

(Folyt. köv.)

Lapvezér: Kroll Rudolf, k. r. főgymn. tanár.

Felelős szerkesztő: Sándor Vidor.

Kiadótulajdonosok: Kroll és Társa.

Egy szép írással bíró, 3—4 reált vagy gymnáziumot végzett fiatal ember, 10 frt havi fizetéssel és teljes ellátás mellett, — mint

IRNOK

azonnal alkalmazást nyer RUBNER ANTAL kir. bir. végrehajtónál, Déván.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig a Moldován féle házban volt

asztalos műhelyt

a régi sörházba, azaz tek. Farkas és Stiene-féle házba tettem át.

Valamint eddig is, törekvésem oda irányuland, hogy nagyrabecsült megrendelőimet a legjobb munkák kiszolgálásában részesítsem.

A n. k. b. pártfogását kéri

UJVÁRI GÉZA,

épület- és bútort mű-asztalos.

ALKALOM!

Amerikai éjjel világító
és ébresztő-óra . . . csak frt 2.50
Remontoir strappa zseb-
óra . . . csak frt 2.75
Remontoir zsebóra prima
fajta . . . csak frt 5.25
Remontoir zsebóra dupla
fedeles . . . csak frt 6.50
Remontoir zsebóra ezüst csak frt 7.—
Remontoir zsebóra ezüst
dupla fedeles . . . csak frt 10.—

Pontos járásért jótálok.

Csomagolást már beleszámítva, küld min-
denhova, utánvét mellett

SCHÖN ADOLF

órás és aranyműves, DÉVÁN.

ALKALOM!

SÖRI

SÖRI

iii. Hagenmacher Henrik sörfőzdeje

PROMONTORON

(Budapest mellett)

Ajánlja kiváló jó minőségű

Ászok sör

Márciusisör

Dupla
márcziusi sör

Terem sör
pilseni mód szerint

Kivitei
bak sör

készítményeit úgy hordókban, mint pedig palaezokban.

Sörfőtelep Arad és vidéke, valamint Erdély részére

GOLDSCHMIDT MIHÁLYNÁL

— ARADON —

17-20 szesz-, szilvorum-, törköly- és bornagykereskedő.

Képviselek kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak.

KROLL és TÁRSA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE

— DÉVÁN —

Van szerencsénk a n. érd. közönség becses tudomására hozni, miszerint **Déván, fő-utca. Puy féle házban**, egy a jelenkor minden igényeinek megfelelően berendezett **könyvnyomdával és könyvkötéssel** rendelkezünk, s ezen szakmákba vágó mindennemű megrendelést, u. m. irodalmi művek, folyóiratok, iskolai értesítők, számlák, elj. gyzési és esketési kártyák, báli meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, étlapok, víznetek, falragaszok, oklevelek, névjegyek, ügyvédi, körjegyzői s egyéb hivatalos nyomtatványok, árjegyzékek, körlevelek stb. elkészítését

versenyt felülmuló olcsó áron, gyorsan, pontosan és izlésesen készítünk el, s főtörekvésünk oda irányul, hogy a t. megrendelő közönség kívánalmainak minden tekintetben megfeleljünk.

Berendezettségünknel fogva úgy nyomdai, mint könyvkötői szakban versenyzünk bármely hazai iynemű intézettel.

A kiadásunkban megjelenő

„DÉVA és VIDÉKE“

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI
HETILAP

előfizetési ára egész évre: 4 forint, — félévre: 2 forint,
negyedévre: 1 forint.

Előfizetések a „DÉVA és VIDÉKE“ kiadó-hivatalának küldendők.

Hivatalos nyomtatványokat

köz- és magánhivatalok részére, megrendelésre — 24 óra alatt —
elkészítünk.

Készletben kaphatók mindennemű
szolgabirói, körjegyzői és községi
nyomtatványok

szabályszerű kiállításban s a legolcsóbb árak mellett.

— Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. —

A nagyérdemű közönség becses pártfogását tisztelettel kéri

KROLL és TÁRSA.